

כל שעה פרק שני פסחים

כ"א.

עין משפט נר מצוה

סו א מיי פ"א מכלות
ממך ד' ד סמך לאון
ע:
ב מיי פ"ב מכל אסורי
מוצח הלכה י:

מוסף תוספות

א. הואיל ומותר לרב אחא
לאכול חמץ של אחרים
לפרש"י. מוס' שאנך.
ב. דקאמר אבל אהא אוכל
של אחרים ושל גבוה. שס.
ג. גבי הקדש דלא שייך
קלב"מ דאם לא כן אין לך
אדם שמועל בהקדש אי"כ
בפסח נמי דאיכא כח
ליחייב ולא הוה לן למימר
רקלב"מ. מוס' נמוכות ל:
ד. ולא אמרינן דוקא
במיתה דגלי גלי אבל כי
איכא כח לא. שס.
ה. ולא אפילו אוכל תרומת
עצמו דלא גזל מידו משום
כפרה לעצמו דחומש
לכהן. שס. ו. [אבל]
(ד)תשלומי קודש לא
משום כפרה הוא אלא
ממון חייבו הכהוב לשלם
מחמת שגול את הקדש.
מוס' שאנך. ד. משום דבא
לכפרה. מוס' י"פ.
ו. פקדוש קדושת הגוף.
מוס' ה"ה"ש. ט. כי האי
חמץ. מוס' שאנך. י. ולא
שייבא ביה מעלה. שס.
יא. אלא לכלבים כגון
קדשים שמתו או נטרפו
אבל הני אסורים מחמת
חריפות חלוין שנתערבו
בהן אבל קדשים גופייהו
אם היה מכיר דחוו
לירידה שרי להאכילן
לכלבים ולכלבים. מוס'
ועמ"ס: ע"א. יב. והיינו
טעמא. דדרשינן ואכלת
ולא לכלבין כלומר דבר
שאין עומד אלא לכלבין
אבל הויא דחוו לירידה
אישתרו לגמרי. שס.

רבינו הגאון (המשך)

לפעמייהו. דאיתמר האוכל
חמץ של נכרי שעבר עליו
הפסח, לביורי ר' יהודה,
רבא אמר לוקה, דהא
סתמא קתי, לא שגא
ירושאל ולא שגא דבכרי.
חמץ לפני זמנו ולאחר זמנו
עובר בלאו. ואמרין מאי
טעמייהו דר' יהודה, תלתא
קריא כתיב, חד לפני זמנו,
שנאמר לא תאכל עליו
חמץ והוא משעה ששית
עד שחישת הפסח, וחד
לאחר זמנו לא יאכל חמץ,
וחד תוך זמנו שחייב לאו
וברת, שנאמר כי כל אוכל
מחמת נמוכות חלוין ושל
ליף שאור דאכילה משאור
דרדיה. רב אחא בר יעקב
אומר אינו לוקה ליף
שאר בר יעקב, דתניא
האכל חמץ של הקדש
במזדע מעל, ויש אומרים
לא מעל. מאן יש אומרים,
אי"ה חסדי ר' נחוניא הוא
דפטר מחיוב כרת מן
תשלומין מחיוב מיתת
חמץ, וכיון שאוכל חמץ
בפסח חייב כרת ופטור
משלם קרבן מעילה. יב.
יוסף אמר בפודין קדשים
להאכילם לכלבים פליגי.
פי' התמזק הזה אע"פ
שהוא קדש בין בפסח בין
לאחר הפסח אסור
באכילה, מיהו פודין אותו
להאכילו לכלבים, והרי
לפדומו

כדין הוא דאפי' תוך זמנו מותר. פרש"י מותר באכילה וקשה
דאי אפשר אם לא יהא שלו זשעת אכילה דאם נתן לו
הנכרי הרי הוא שלו ואם גזל מנכרי הרי חייב באחריותו ולא גרע
מחמץ שחייב באחריותו דהוי כשלו ועוד לקמן דקאמר ואודו
לפעמייהו דפליגי בחמץ שעבר עליו
הפסח ליפגו בפסח גופייהו^א ונראה
לרביז"א דהא דקאמר אפי' תוך זמנו
מותר היינו בהנאה והא דקאמר רבא
אמה אובל של אחרים לאו דוקא
אי נמי אחר זמנו קאמר ומיהו בשל
גבוה^ב קשה לפרש בתוך הפסח דאם
לא פדאו אסור בהנאה ואם פדאו
הרי הוא שלו ושמתא י"ל אכל אמה
נהנה משל גבוה שלא יהא אסור
חמץ אכל אסור הקדש יש:

מאן יש אומרים ר' נחוניא. תימה
(לר"י דמאן דליף אסון אסון
כריש שלו נערו' (כמונ' ג.)^ה) ואית ליה
מיתה צדי שמים פטור מן התשלומים
לר' נחוניא אם כן לרבי דאמר לקמן
(דף ג.) הזוד במעילה במיתה אמאי
פטור כרת מתשלומים והא אע"ג
דבעלמא פטור מיתה מתשלומין הכא
לא פטר דגלי לן קרא^ד דבשוגג חייב
וה"ה כרת אע"ג דבכרת הוא כמזיד
בשוגג יסמיך ואור"י דמיתה דגלי
לן קרא דלא פטרה הכא מתשלומים
גלי בכרת דלא גלי לא גלי וא"ת והא
אמר לקמן (דף ג.) האוכל תרומת
חמץ בפסח בשוגג משלם קרן וחומש
ומוקמי' לה כר' נחוניא ואפי"ה מיחייב
בתשלומין משום דכי היכי דלא מיפטר
מתשלומין משום חיוב מיתה דתרומה
הכי נמי לא מיפטר משום כרת של
חמץ ואור"י דתשלומי תרומה מחמת
כפרה הם דמוכה במסכת תרומות
(פ"ו מ"ה)^ה דתנן אם רלה כהן למחול
אינו יכול למחול^ו וכיון דכפרה הוא
אין כרת פוטרו משום קם ליה דכרעה
מיניה ומדע דהא מתא דלא ליף אסון
אסון ולא פטר מן הקדש שמים
מתשלומין אם כן חולב תרומת חמץ
אמאי משלם דלא שייך למימר כיון
שמיתה אינה פוטרת ה"ה כרת דהא
מיתה לא פטרה שום מקום אלא
ע"כ מטעם כפרה הוא ועוד אור"י
דהכא אמי אליצא דרצנן דאמרי'
היז במעילה צאורהה"ש:

רבי נחוניא ה"א. אע"ג דהכא
בשוגג איירי מדקמיני מעל
ולא מעל מ"מ קיימא לן כחוקיה
דאמר^ז חייבי מיתות שוגגין פטורים
מן התשלומין וה"ה כרת לר' נחוניא
הקשה רביז"א אמאי פטורין הכא
מקרבן מעילה משום דקם ליה
דכרעה מיניה ה"ה אמר בהנאה צבלי
שגג צבולים והיז צבלי חייב על האוכלים משמתא ועל הכלי קטילה
אלמא קם ליה דכרעה מיניה לא פטר מקרבן^ח ומיזין על דפטור
מקרבן וחומש פטר נמי מקרבן שאין אשם מעילות זא אלא כשיש
קרן וחומש: **אין פודין את הקדשים וכו'.** הקשה הר"ח דכפ"ז
דכבורות (דף יד.) משמע דלא פליגי אפי' בקדושת דמים^ט
דכרעה מיניה ה"ה אמר בהנאה צבלי שגג צבולים והיז צבלי חייב על האוכלים משמתא ועל הכלי קטילה
אלמא קם ליה דכרעה מיניה לא פטר מקרבן^ח ומיזין על דפטור
מקרבן וחומש פטר נמי מקרבן שאין אשם מעילות זא אלא כשיש
קרן וחומש: **אין פודין את הקדשים וכו'.** הקשה הר"ח דכפ"ז
דכבורות (דף יד.) משמע דלא פליגי אפי' בקדושת דמים^ט
דכרעה מיניה ה"ה אמר בהנאה צבלי שגג צבולים והיז צבלי חייב על האוכלים משמתא ועל הכלי קטילה
אלמא קם ליה דכרעה מיניה לא פטר מקרבן^ח ומיזין על דפטור
מקרבן וחומש פטר נמי מקרבן שאין אשם מעילות זא אלא כשיש
קרן וחומש: **אין פודין את הקדשים וכו'.** הקשה הר"ח דכפ"ז
דכבורות (דף יד.) משמע דלא פליגי אפי' בקדושת דמים^ט

דישראל נמי מישרא שרי. בהנאה לאחר זמנו: לעולם ר' יהודה היא.
דאע"ג דפקא ליה מקראי דלאחר זמנו אסור קרא בשאור דישאל
קאמר אבל דנכרי שרי: ויניף שאור דאכילה. כלומר חמץ דגזי לא
יאכל משאור דראייה ומותר חמץו של נכרי אף באכילה ואפי' בפסח
מן התורה: **לעולם ר' שמעון היא.**
דאמר מדאורייתא לא מיתסר חמץ
אחר זמנו הלכך דנכרי שרי ומיהו
דישראל אסור מקנסא דקנסוהו רצנן
משום דעבר צבל יראה: **בשלמא**
לרבא. דאמר טעמא דלשאר דבהנאה
משום קנסא דעבר צבל יראה הוא
היינו דתנא מתני' אסור משום לא
יראה לך: ואודו לטעמייהו. רבא ורז
אחא בר יעקב: מעל חייב קרבן
מעילה דקסבר חמץ דהקדש בפסח
צר דמים הוא ואפסדיה להקדש כר'
שמעון דאמר חמץ לאחר הפסח מותר
ואע"ג דקנסא קנים א"מ בזמנו של
הדיוט הואיל ועבר עליו צבל יראה
אכל האי דבהתירא שהיי' גביה דאמר
מר (לעיל דף ה.) אכל אמה רואה של
אחרים ושל גבוה אחר הפסח הוה
מוציץ ליה גיזר לישאל ואכלי ליה:
ויש אומרים לא מעל. כדמפרש
דהאיל ומתמיב כרת משום אכילה
פטור מן התשלומין כרבי מנחם
ובמקום שאין קרן אין חומש ואין
מעילה: **אם יוה"כ נשנת.** המדליק
גדיש צויה"כ ומתמיב כרת פטור מן
התשלומין כאילו הדליק בשבת שהוא
מתמיב שנפשו מיתת צ"ד דפשיטא
לן דפטור מלשלא כדכתיב (שמות כא)
ולא יהיה אסון עונש עשק הא אם
אסון יהיה לא יענש עשק יוה"כ
שמיתמו צדי שמים שנכרתים חיי
וצניו אסון הוא קרוי שגא' (בבב"ש
מז) וקריה אסון הלכך פטור מלשלא
והכי פרשין לה חלו ענבות^י. יש
טועים דקשיא להו כי פטר ר' נחוניא
כמזיד פטר דצר כרת הוא והכא
בשוגג עסקין מדקמיני מעל בשוגג
לאו צר כרת הוא ועבות הוא זה
דגזי חמץ מזיד הוא וגזי הקדש שוגג
הוא דלא ידע שהוא של הקדש: ורז
אחא בר יעקב דאמר תוך זמנו אסור
בהנאה דכולי עלמא חזו דפטור
הואיל והשתא מיהא לא חזו ולא
ממונא הוא ואע"ג דסופו גורם הוא
למנוח לאחר הפסח אלא אליצא דר'
יוסי הגלילי פליגי דאמר תוך זמנו
נמי שרי בהנאה וצפודין קדשים
להאכילן לכלבים קא מיפלגי מאן
דאמר מעל סבר דלאוי היה צאותה
שעה לפדות לאכילת כלבים וצר

דמים הוא ודר' נחוניא לית ליה: ומאן דאמר לא מעל סבר אין פודין. הלכך לא חזו. ופלוגתא דנחאי היא בתמורה (דף ג.) תוצת^י
ולא גיזה בשר ולא חלב ואכלת אין לך בהן היסר אכילה אלא
לאחר דזיחה למעוטי גיזה וחלב אכל לא לכלבין לא דריש:

למנוח^י אכל קדם מומן להקדישן הואיל ומעולם לא קדשו קדושת הגוף כ"ע מודים דפודים והכא משמע דפליגי אפי' בקדושת דמים^ט
ותי' ר"י דה"ק אין פודין מדרבנן ואין לתמוה אטו משום חששא דרבנן נפקיע מעילה דאורייתא דכיון דאמר רצנן אין פודין
ואם שויה ע"כ והא דאמר בהתערבות (ועמ"ס ע"א.) נתרצבו צבור שנעבדה וכו' ככלאם וטריפה ריעו עד שיתאבדו וימכרו
והשתא מ"כ יאכיל לכלבים דלישראל טריפה אסורה ליה אמי שפיר אפילו למאן דאמר אין פודין דהא רצנן אין פודין היינו היכא
דלא חזו לאכילה^א אכל הכא חזו לאדם אם היו ניכרים דהא רבי עקיבא שרי בכבורות (דף ג.) לזמן נכרי על הכבור וצוחמים
בפ' טבול יוס (דף קד.) מוכח שר' עקיבא אסר כבור טריפה צבל מוס להאכיל לכלבים שאפילו העור אסור כשנמא טריפה קודם
הפסח והיכא דשרי לישאל איתקש לצבי ולחלזל: **אין פודין.** תימה לר"י אע"ג דאין פודין נמעול דהא לאחר שנשרף ונעשה אפר יכול
לפדותו
ממון הוא ונהנה מממון של הקדש מעל. ת"ק סבר פודין אותו ולפיכך מעל, ויש אומרים סבר אין פודין את הקדשים
להאכילן לכלבים.

(א) לעיל ה' (כג.) ג. [לקמן
ל.] א. ע"פ מ"ש
מוס' צ"ב כג. ד"ה מאן
וכי יפסד נמי האל,
ד) נמוכות ל' שבעות
ג. לקמן ג. [מעילה י:
ט. שבעות א"ף] תמורה
מוספתא צ"ק פ"ו ה"ה,
א) [נמוכות ט: תמורה
ז. לא. ג.] ו. [נמוכות
ט. שבעות א"ף] תמורה
א) [נמוכות י"ז.]
מוס' נמוכות ל' ד"ה
ז' ו' ו' [נמוכות ל'ה].
ז) [נמוכות ל'ה].
ב) [נמוכות ל'ה].
ד"ה אמר ר' עקיבא.]

הגהות הב"ח
(א) תוס' ד"ה מאן וכו'
כריש שלו ענבות. כ"כ ע"ש
דף ל' מ"ה ז'
אחלזל:

מוסף רש"י

אבל אתה רואה של
אחרים. כגון נכרי ושל
אחרים. כגון נכרי ושל
גבוה. אם הקדיש נזקק
הכי (לעיל ה').
עושה את יום הכפורים
כשבת תשלומין.
לפטור המדליק את הגדיש
ביום הכפורים אילו
הדליק בשבת (במחנה ל')
דאמר המתמיב כרת פטור
מן התשלומין (קטן רב
שבועות ג'). אין פודין.
להאכילן לכלבים אלא
למיתה וטעון קדוה לאחר
מיתה (תמורה י').

רבינו הגאון

הא אמר לאחר זמנו
דישראל נמי שרי בהנאה,
אי ר' יוסי הגלילי כו.
ואוקמה רב אחא בר יעקב
כו' יהודה, ואמר דר'
יהודה לייף שאור דאכילה,
שנאמר שבעת ימים שאור
לא ימצא בבתיכם כי וכל
אוכל מחמתו, וכתב
חשיבותו שאור מבתיכם כי
כל אוכל חמץ וגו'. וליף
האי שאור דאכילה משאור
דרדיה שנאמר בלאו יראה
לך שאור, ומפרש בלאו
דרדיה לך, ודרשינן ביה
שלך אי אתה רואה אבל
אתה רואה של אחרים ושל
גבוה. ובדין הוא דלייתי
במתני' כתי, חמץ של נכרי
שעבר עליו הפסח מותר
באכילה, ובתוך זמנו נמי
מותר בהנאה. ואיירי דביע
מיתנו סיפא ושל ישראל
אסור, דאפילו בהנאה נמי
חמץ ישראל שעבר עליו
הפסח אסור, תנא רישא
נמי של נכרי שעבר עליו
הפסח מותר בהנאה. רבא
אמר מתני' ר' שמעון היא
דביבא ליה אלא מעליה
ולאחר זמנו אסור
עליו בלא כלום, ומתני'
דקתי ושל ישראל אסור
לאחר זמנו, קנסא הוא
דקניס ליה, משום דשהיה
גביה ועבר עליה על לא
יראה וכל ר' יעקב לא ימצא.
בשלמא לרבא דאוקמה
למתני' כו' שמעון ומושם
דעבר על לא יראה נכסוהו,
היינו דקתי במתני' ושל
ישראל אסור משום
שנאמר לא יראה לך, אפי'
לרב אחא דמוקי' כו'
יהודה, משום לא תאכל מבעי ליה למיתא. ומשני רב אחא בר יעקב מי סברת אסיפא דקתי ושל ישראל אסור קאי, לא
אירשא קאי וחכי קתינו של נכרי מותר, שנאמר לא יראה לך שאור, וליף שאור דאכילה משאור דרדיה כדאמרן. ואודו